

STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY

NO. 03568

MOMENTN

Luniansky Lune Mattes

THE MAX PALEVSKY
YIDDISH LITERATURE COLLECTION

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschhorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified.

If you hold an active copyright to this work – or if you know who does – please contact us by phone at 413-256-4900 x153, or by email at digitallibrary@bikher.org

ל'בשמים

מאמענען

צייכענונגען פון טאדראס געללער

אריינגעגעבן פון
ביאליסטאקער יוגנט פארבאנד
2600 קריסטעל סטריט, שיקאגו
1926

ביארוסאקער יוגנט פארבאנד
און בארגעזעקסן זאקן.

ד. מאטעס

19 7/5 26.

מאי

קלינגט דער היאצינט.
און דער קארשנבוים האלט זיין בליט פאר יעדער קאלע גרויט.

די טולפע

איד וואלט נאך געטרונקען פון פרילינג —
האט די טולפע איר בעכער פארלארן.

א שטערן

נאכט —

האָט מיר אַ שטערן צוגעוואָרפֿן.
איד האב באהאלטן זיין ליכט —
מיט דיר זיך צו טיילן.

גטווייז

קאפ — ניט אפגעהאקט. הענט — ניט אפגעשניטן.
און עס וויינט א קאפ נאך א פאר אקסלען אין טראג.
עס וויינען הענט — נאך אנהאלט.

דיין אויב

שטיל.
און אויך די סאווע שלאפט.
נאָר געפאנגען דיין אויג האלט מיין זין —
וואָד.

נאכט אהער

עס גייט נאך דער אַקערער נאָך די טריט פּונ'ם פּערד,
נאָכן שאַרף פּונ'ם מעסער, נאָך די גרודעס צונראָבענע ערד.
און ס'גייט נאָך דער רויטברוסט נאָך דעם אַקערערס טריט.
פיקט וואַרים נאָך וואַרים און זינגט זיך זיין ליד.

זיבז לעוואנסם

זעקס פולע לעוואַנעם
געהאַרבט האָבן מיין שעפע און געהורבעט.
די זיבעטע לעוואַנע —
מיט סערפ פאַרשאַרפטן ט'מיין האַלדז פאַרכאַפט.
און רויט־וואַרעם איז סערפ איז קאַלט־בלויער נאַכט, רויט־וואַרעם.

דאלעס

טרערן אין שויב.
און פון שפינוועב ארויס,
מיט א קעלט וויינט דאלעס —
אין די ווינקלען פון הויז.

בלויטר פויגל

— כאַלעם צעפליקט —

בלויער פויגל געקלאפט האט אין שויב.

— פענצטער געעפנט —

פארפלוין בלויער פויגל, פארפלוין.

געקוושט

מייכל ערשט צעעפנט —
און שוין האט דער שמעטערלינג די נארציסע געקוושט.

א שטימונג

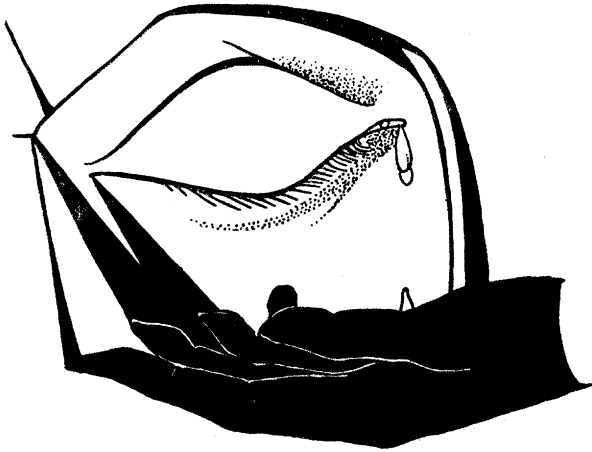
לעוואַנע אין אַבאָזשור.
און אויך דער זון וואָלט איד א קאַלפּאַק אַנגעטאַן.

געצאמט

ווילדע בלומען פרייען זיך מיט ווילדער פרייד.
אזויפיל ווילדע בלומען בא מיון טיר!
נאך געצאמט בין איד.
און אפילע די פרייד שטיקט אין מיר.

א טרטר

אין האנט א טרער.
פארשטומט האט די אויג —
רעדט ניט מער.

איז זיד

פענצטער צום נאָם —

זין.

גראַבן אויגן נאָר אין זיד —

אַפּרונט טיפּער.

צירונג

מינעט זיך שעמעוודיק דיין ווארט —
עדעלשטיינער אין שאטן געמינעט.

און פאלט דיין טרער —
נו, פערל ניט, טייערע, דארפסט קיין פערל ניט מער.

ווינטער

נאכט.

לעוואָנע קאלט.

היינט אַ טויטע אין הימל.

און ווייס ליגט די ערד.

טויט.

שטיי אויף

ס'האט נאכט פון אונטר פליגל דעם מארגן ארויסגעלאזן.
שטיי אויף.
פארשעם ניט דעם טאג, ווען ער קלאפט אין דיין לאדן.
מאטער ניט דעם הונגער, ווען ער בעט א שטיקל ברויט.

א שנירל ליכט

א שנירל ליכט שליינגלט ווארעם אפן דיל.
שושקען זיך שאטנדיק די ווענט
און בלייבן אויף, ווי דער לאנדיש בלייד אין שרעק —
שליסנדיק די הענט.

איינער אליין

געהויקערט שלעפט זיך דער וועג אין נאכט אַריין.
און דא — איינער אליין אפן וועג.

וואונדיקער הערבסט

וואונדיקער הערבסט אף די פעלדער —
שינט הונגער די הויט.
טרערן אין מארק אויסגעביטן —
אָרים ברויט !

פיקהאלץ

נאך וויגט זיך די נאכט אף א צווייג.
און שוין האט דער פיקהאלץ מיט געשריי זיך צעפלינגלט —
מיט שנאבל אין הימל אף טאג אויפגעפיקט.

פערל

פערל —

פאר דיר געקליבן.

פיל שענער ז'דיין האלדז אן זיי.

זיינען די פערל — מיין ליד געבליבן.

פּרילינג שניי

פּרילינג שניי אָפּן שוועל פון מייז פענצטער.
האַב איד דעם שניי צונויפגעשאַרט,
אין וואַזע אַרײַנגעלייגט.
לאַכט די וואַזאַנע און גרינט פאַר פּרײד.

פארשטאנען

שטיפמוטערלאך האב איך דיר געשיקט —
מיין אומרו.
פארשטאנען —
האסטו מיר די ליליע געשיקט,
קאלטע רו.

אויסגעלאכט

— אויגן —
שווער פארמאכט.
נאָר רעדער שוואַרצע ארום די אויגן —
האַבן אַ סאָד אויסגעלאַכט.

שאטן

מיין שאטן כא מיינע פיס,
ווייס איד, אז זיין וואכזאמע אויג וואכט אויך איבער מיר.
און פארגאנגען איז די זון —
געלייגט האָב איד זיך אפן אַרט פון מיין שאטן.

זונפארגאנג

וואַלקנס — לעמער.
זון שעכט די לעצטע לאַם.

אוונט

בלויער שלומער אף מיינע ברעמען.
שאטנדיק דער אוונט לייגט זיין קאָפּ אף מיין שוים.

אוונט געזאנג

אראפגעזונגען האט דער אוונט זיין שמערן ליד.

— הענט —

שווער און מיד,

שאטנשטיל האבן נאכגעזונגען.

נעכט

אויסגעביסן א האלכן שלאף.
— זייגער־שמייגער, פאף!
טראם און אונטערבאן שמירן נאך די רעדער.

קיינשמס קינדער

וואגלען קינדער אום אף וועגן —
וועמעס קינדער ?

ווי די הערבסטיקע בלעטער אף הערבסטיקע וועגן —
קיינעמס קינדער !

איז באהטלמטניש

שטאָט האָט דעם קאָפּ אַרויף צום הימל פאַריסן :
— זון !
זון פון הינטער קוימען פאַרגאַנוועט —
לאַכט.

הַטְנָט

פִּינָה פִּינְגֶּר —

א האַנט.

פִּינָה און פִּינָה —

הענט

צו גאַט און לייט פארשולדיקטע.

פארטאג

— גערודערנערויש
שוועלט.

— אויגנדעקלאך צו
שלאָף צאָפלט אונטער ראָד, און צאָפלט.

טעג

וואַכנטעג געמוסקולטע —
פאַרקויפט.
יאַנטעוו טעג געאיירלטע פאַרמאַשקנט.
און קיין אויסלייז איז ניטאָ.

א כאווער

בלוטיקע שפורן נאך הערכסטיקע טריט.
א כאווער דער שניי — האט אלעס פארדעקט.

אויסגעהוושט

פינגער שאטענען אפן שויב.
קומט זון און קושט דעם טרויער אויס פון פינגער שאטנרע.

א סאד

די שטערן האבן זיך איבערגעוואונקען :
עפעס האט די ערד באהאלטן.
נאָר אויגן טרערן —
קענען ניט האַלטן קיין סאָד.

גטשמידט

געשמידט די צונג.
און אויך לעוואנע הינטער וואַלקן —
שוויגט.

זאלבעדריט

קאפ געבויגן —
טרויער שארט מיט שטארע טריט.
שאטן, שיימער מיינער, שאטן.
אין צווייען — מיר זיינען זאלבעדריט.

אליין

קאָפּ —
פון הענט געטרייסט.
נאַר אליין איז דאס הארץ און פארשלאָסן.
אליין.

באם פטנצמטער

מינוטן מיינע —
אייער אַטעם גייט אויס אף מיין שויב.
און מיינע פינגער באטרוערטע,
געבויענע —
נייען נאָד דעם טויטן וואַגן.

טרייסטלאז

— הענט —

ווארעם אייער טרייסט.

נאַר פינגער געבראָכענע —

גראבן אין שויס ביז באגראבונג.

זוז

זוז.

שטעך מיר די אויגן אויס
איר זאל דיין בלוטיקזן ניט זען.
איר קען ניט זען קיין בלוט.

לעצמט געזאנגען

ליפן — געשלאסן. אויגן — פארמאכט.
פליגלען לעצמע געזאנגען אף פליגלען פון נאכט.

אומט

עס זעגט די גריל ארויז אין נאכט.
פון נאכט ארויס — גרילט אן אומעט.

א טרייסט

פארלארן.

מיר וועלן זיך געפינען.

און איין מוטערשויס וועט אונדז האלטן און צערטלען.
אין איין הימל וועט אויפטויכן אונדזער ליכט און זיך וויגן.

מאדאנט הימל

בלויער,
טיפער שוים.
ווארעם אין שוים,
ווי א לאם פון וואסער ערשט ארום —
א ווייס קליין וואַלקנרל.

אלט דריי

שניי.

מיין שאטן אפן שניי.

און אלע דריי וועלן מיר צערינען —

מיט זונפארנאנג.

ליכט

ווערים —
אין דער ערד פארגראבענע,
געזעטיקטע אין פינצטערניש געדיכט.
אף גרינבלעטער ילעבן גייסעסער —
אין טעהאם אויפנייענדע וליכט.

נאכטמאטיל

נאכטמאטיל —
ברענט, פליגלט, ברענט.
לעשט זיך דער לאַמפּ.
מיין שאטן גענענט.
ש ש ש.

דענווער, שיקאגע.
1920—1922